

KULTURNO PROSVETNE ORGANIZACIJE IN NAŠA LJUDSKA KULTURA

"Kulturno prosvetne organizacije morajo posebno skrb posvečati tudi ljudskemu izročilu, dediščini materialne, duhovne in socialne kulture slovenskega ljudstva. Potrebna sta stalna strokovna pomoč in strokovni nadzor pri prizadevanjih za ohranjanje in gojitev našega ljudskega izročila. Skrb za živ stik z ljudskim izročilom bi morala biti bolj prisotna tudi v delu naših šol."

Tako beremo v t. 5, drugem odstavku "Programskih smernic V kongresa Zveze kulturno prosvetnih organizacij Slovenije" (Informacije ZKPOS, št. 1, 19. maj 1969, str. 9). V zadoščenje nam je, da je kongres upošteval pripombe, ki smo jih poslali iz Inštituta za slovensko narodopisje SAZU k predlogu za programske smernice (priloga "Dela" z dne 23. marca 1969).

Naše pripombe utegnejo biti splošno zanimive. Naj jih zato objavimo:

"Pozdravljamo aktivnost ZKPOS, ki hoče "vsestransko povezovati in sodelovati, biti dejavno prisotna povsod", kjerkoli se razrešujejo problemi na področju kulture" (II)⁺. Prav je, da želi ZKPOS sodelovati z vsemi pošteve prihajajočimi institucijami (II, 4) in se povsem nedvoumno opredeliti do posameznih kulturnih vprašanj (III, uvod).

ZKPOS teži po oblikovanju nacionalnega kulturnega programa (III, 1). V tem je smisel njenega obstoja. Toda tak program mora rasti iz naravno danih tal, kakor mora biti oplojen tudi s spoznanji sodobnosti.

Res je, da je jezik tisti element, ki bistveno določa svojskost vsake nacionalne kulture; skrb zanj se pravilno uvršča v predložene programske smernice (III, 5). Toda poleg skrbi za jezik je za našo in vsako nacionalno kulturo osnovne važnosti skrb za ljudsko izročilo. To so matična tla vsake nacionalne kulture, ki mora organsko rasti iz njih. Žal, program tega izrecno ne upošteva.

Mnenja smo, da sodi med kulturno-prosvetne naloge prve vrste - drugod in pri nas - osveščanje množic v tej smeri. Že v tokovih sodobne urbanizacije izgublja ljudje stik z izročilom in smisel za pristne vrednote svoje narodne bití ter nezavedno prehajajo v neorganski konformizem. Ob tem nastajajo seveda nove oblike ljudske kulture. Smiselno usmerjanje teh novih pojavov je nadaljnja naloga ljudske prosvete.

V skrbi za dediščino in za spremembe materialne, duhovne in socialne kulture slovenskega ljudstva se postavljajo ne samo šoli, ampak tudi ljudsko-prosvetni organizaciji temeljno važne naloge, ki se jim ne more in sme ogniti.

Naj to pokažemo na nekaj konkretnih primerih.

Naši podeželski domovi se praznijo zaradi nepoučenosti naših kmečkih ljudi: dragoceni izdelki naše ljudske umetnosti in obrti gredo v starinarnice in celo v inozemstvo. Stare, higiensko neustrezne kmečke hiše se umikajo novim stavbam; toda te se

ne menijo za stvariteljsko bogastvo naših prednikov in največkrat prav nič ne sodijo v pokrajino. Nekatero panogo naše ljudske obrti (n.pr. lončarstvo) ginejo, pisarice pisanic izumirajo brez naslednic. Časopisje piše o tem s senzacionalnimi naslovi, kdo pa naj temu odpomore? Med drugimi ima tu ljudska prosveta eminentno važne naloge.

V Sloveniji je registriranih 47 folklornih skupin. Te skupine plešejo. Naše mnenje je, da bi morali naloge teh skupin bistveno razširiti. Ne samo ples, ampak spoznavanje in varstvo, gojitev folklornega izročila domačega kraja in njegove okolice bi bila dolžnost take skupine in vsakega njenega člana posebej!

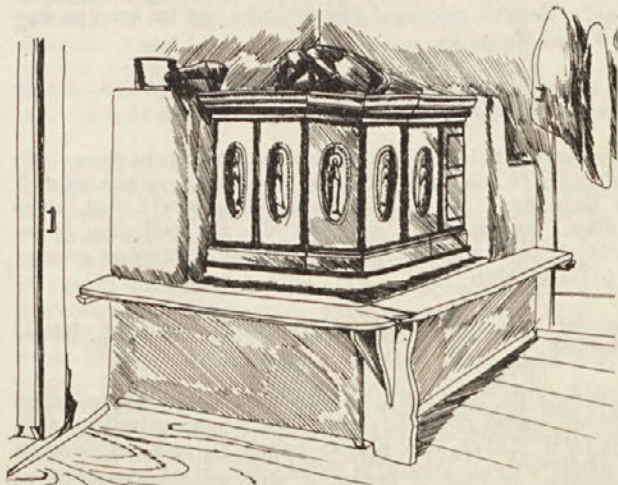
Znano je, da so bile svoje dni - in so prav redko - še danes - fantovščine nosilke izročila v domačem vaškem občestvu. Marsikje bi mogle folklorne skupine prevzeti njihove naloge zlasti pri ohranjanju občestvenih šeg (pustovanje, kresovanje i. pod.).

To je samo drobec vsega tistega, kar v naši ljudski kulturi čaka ne samo varstva, ampak tudi nege. Znanstvene ustanove se ukvarjajo z raziskovalnim delom, odkrivajo osnove. Poklicane so tudi, da svetujejo pri praktičnih potrebah. Varstvo in gojitev našega izročila, kolikor je še sposobno življenja v sodobnosti, pa je po našem naloga ljudske prosvete...

Gre za temelje slovenske nacionalne kulture, za temelje, ki se danes pogosto ignorirajo. Šele konkretna donosnost tako imenovane "folklore", ki jo odkriva turizem, tu in tam spreminja nazore. Žalostno je, da se to dogaja iz utilitarnih razlogov.

Mnenja smo zato, da bi morala skrb za naše izročilo poleg skrbi za naš jezik v programskih smernicah ljudske prosvete zavzemati najvidnejše mesto in da bi bilo treba te smernice v tem smislu dopolniti.

Naj na koncu opozorimo na potrebo stalnega strokovnega nadzora, na nujnost strokovne pomoči pri prizadevanjih za ohranjanje in gojitev našega ljudskega izročila. Neizbežno bo kreiranje etnografsko-folklorističnega referata, ki bo na eni strani v stikih z znanstvenimi ustanovami, na drugi s kulturno-prosvetnimi

organizacijami. Ali naj se ta referat ustanovi v okviru ZKPOS ali v okviru Sekretariata SRS za prosveto in kulturo, je stvar razprave in danih možnosti."

Tako naše pripombe. Na kongresu je bil storjen prvi korak. Upamo, da ne bo ostalo samo pri njem in da smernice ne bodo obležale kot mrtve črke. Slediti bo moralo iskanje novih oblik, ki jih terja sodobnost. To pa bo drugi korak.

Dr. Niko Kuret

+ Številke se nanašajo na odstavke v predlogu k programskim smernicam.

STARE NAVADE IN VRAŽE IZ HALOZ

Nežka Vaupotič, Sedlašek p. Ptuj

Ko v Halozah skopni sneg, pričnejo z delom v vinogradu. Posebno razpoloženje je včasih vladalo, ko so kopali. Le redki kočarji sami skopljejo vinograd. Delo je res naporno, zato grejo rajši drug drugemu pomagat. V kopi se zabavajo s smešnicami in pojejo. Ko pa grejo po novo "postat", se grejo fantje z dekleti "po grile v grabo".

Če opazijo novega kopača, so nestrpni, kdaj jih bo gospodinja poklicala h kosilu. Eden od kopačev pohiti naprej in skrije metlo. Nato poskrbijo, da novega kopača spravijo na sredo za mizo. Čim pojéjo in ko se kopači spravljajo nazaj, novega kopača nasekajo z metlo. Temu pravijo "železni ded" ali "baba". To pomeni, da se tisti ne bo mogel oženiti ali pa bo moral vse življenje trdo delati. Jasno, da se vsak novi delavec metle izogiba!

Kopljejo od leve proti desni iz grabe proti vrhu. Prvi po vrsti je "janer", ki vleče ravno "jan". Zadnji vrsti je pa "cener". Če sta to moški in ženska, se iz njiju šalijo, češ "janer in cener moreta zvečer skupaj spat."

Kopaču, ki ne skoplje pri trsu, pravijo, da "kvoklje pušča". Če zaostaja, "plete ceker". Če so na eni strani zadaj, kličejo: "Sin bolj, oče ne more!" Kar štrli od trsa, kjer ni "šparona" pa tudi "reznika" ne, je "kušer". Če jim pride kolje ven v kopi, pravijo: "Kolje ven, štrinjek v klet!" Kdor najde v kopi železo v zemlji, bo še naslednje leto delal pri isti hiši. Ko kopači jejo v hiši, jim kdo nalašč namaže ročaje na motikah s smolo ali z drekom, posebno, če so dolgo v hiši. Ko gredo nazaj v vinograd, si pojo, čeprav z žulji na rokah. Zvečer radi posedijo in popijejo. Ponekod še plešejo in pojejo.

Kadar Haložani sadijo koruza, radi vidijo, da pride noseča ženska pomagat (na tabrh), ker bo koruza gotovo bolj obrodila.

Na delovni zemlji ne jejo, da ne bi krtice ali druge živali spodjedale "silja" (pridelka).

V spomladanskem času Haložani opazujejo naravo in poslušajo razne glasove, pa si vse po svoje razlagajo. Za Haložana ima vsaka žival, ko jo prvič vidi, svoj pomen, posebno če "ga zapoje". Če vidi prej rjavo mravljo kot črno, bo živel v sovraštvu; črna pa pomeni prijateljstvo.

Rumeni metulj pomeni, da bo imel vse leto dovolj smetane.

Ni dobro iti tešč iz hiše. Če koga kukavica na tešče zapoje, ne bo dobil nove obleke. Kogar mladi petelin zapoje na tešče, bo plačal kazen. Če ga zapoje vodeb, bo padel v drek. Dekle, ki jo zapoje grlica, bo zibala. Enako velja, če hodi v bližino divji pes in laja.

Pri hiši, kjer poje "teskač" (detel), se bojo kregali.

Kdor je bos, ko prvič vidi "cuzeka" (žrebička), si bo odrl prst na nogi.

Če pride kukavica, ko drevje še ni zeleno, bo lakota.

Prvo zrelo jagodo je treba dati petelinu. Če jo dá kuram, bo dobra letina, če jo pa sam pojé, bo lakota.

Ko sejejo razne žitarice, vržejo malo v grmovje, rekoč: "To pa imejte ve, divje živali, moje pa pri miru pustite!"

Na dan, ko sejejo pšenico, ne pometajo hiše, da ne bi bilo klasje smetljivo.

Kdor prvič vidi mrtvo kačo, bo vse leto len.

Na Jurjevo se mora vrana v žitu skriti, sicer ne bo dobra letina.

Če pred Jurjevim grmi, pravijo, da zvrže, da čez leto ne bo dosti grmelo.

Zelena žaba, ki jo najdejo pred Jurjevim, je za zdravilo. Z njo gladijo krave, da jih ne napenja.

Mačke, ki se skotijo pred Križevim, bodo "jake" (bodo rade lovile miši).

Gobe, ki jih kdo najde pred Križevim, so za zdravilo. Če kdo najde samo eno gobo, brez para, je ni dobro prinesiti k hiši.

Na Križevu morajo pri vsaki hiši jesti meso. Pravijo, da tudi "ptič ptiča fuči, samo da meso jé."

Kmetje, ki gojijo čebele, "so radi", če dobijo pred Križevim kak roj. Ko se čebele rojijo, majejo tudi s prtom, ki je bil na sveti večer na mizi, češ da to pomaga, da se prej vsedejo. Če si delavci v sebe brišejo roke ali če si v eno brisačo brišeta dva hkrati, čebele rade odidejo. Bajе gredo vse v pečino blizu Sv. Treh kraljev na Hrvaškem. Tam da se med cedi po skalah in ga kače ližejo.

Za Binkošti so fantje dekletu, ki bi se že moralo poročiti, radi prinesli slamnatega deda. Takega slamnatega moža vzamejo kje iz koruze, kjer je bil vranam za strašilo, in ga zanesejo najraje na streho kot pokrivača, da ga dekle ne opazi hitro. Včasih so fantje bajе cel voz znosili na streho. S tem osramotijo dekle pred vaščani. Slamnati mož bajе pomeni fanta, ki si ni upal k dekletu v svate. Zato je moral ostati sam. Ko mu je postalo pusto, si je naredil ženo iz slame, da je spal pri njej. Ko je prišel od dela utrujen domov in je vprašal ženo za večerjo, mu ni seveda nič odgovorila, pa jo je po mili volji natepel.

Dobri gospodarji ženejo na Binkošti prvič na pašo in to po polnoči.

Na Janzevo nesejo rože k "žegnu". Naberejo jih na travniku in v gozdu. Cvetje iz vrta dajo v košaro ali cekar le za okras. Naberejo pa: janžove rože, kušerove rože, sklepjak, vetrovke, koprive, medvedove tace, škles divji in belo lilijo. Nekaj teh rož imajo za zdravljenje. Škles je za pljuča, koprive kurijo proti hudemu vremenu.

Protigrdemu vremenu uporabljajo v Halozah tudi srp, ki je bil na sveti večer pod mizo. Z njim megle prerežejo.

Mene je mama kot otroka naučila, da sem nesla krožnik na razgledno mesto. Na krožnik sem vlila navzkriž blagoslovljeno vodo. Z nožem sem prerezala megle z besedami:

"Ve megle, jaz vas krstim
v imenu Očeta in Sina in sv. Duha
in vas lepo prosim,
raztrgajte se med gore in dole,
da ne boste naredile nobene škode."

Na krožnik sem položila nož z ostrino navzgor in s konicico proti meglam, čezenj pa položila navzkriž grebličo in "furkle" (burkle).

Poleti, če je sušno leto ali preveč mokro, hodijo Haložani prosit za vreme s procesijami. To so križovske procesije.

Če se telovska procesija pretrga, ne bo prošnja uslišana. Otroke do enega leta matere nesejo v procesijo, ker pravijo, da se tak otrok reši, če se potaplja. Les od procesijskih postaj si natrgajo, da z njim kurijo proti slabemu vremenu.

Ko žanjejo pšenico, mora ženjica, ki je požela zadnji snop, sestiti na njega. Če potem, ko snop dvigne, zagleda najprej pajka, bo tisto leto v hiši gostija, če pa mravljo, bo sedmina.

ŠTRIGE

Joža Čop, Koper

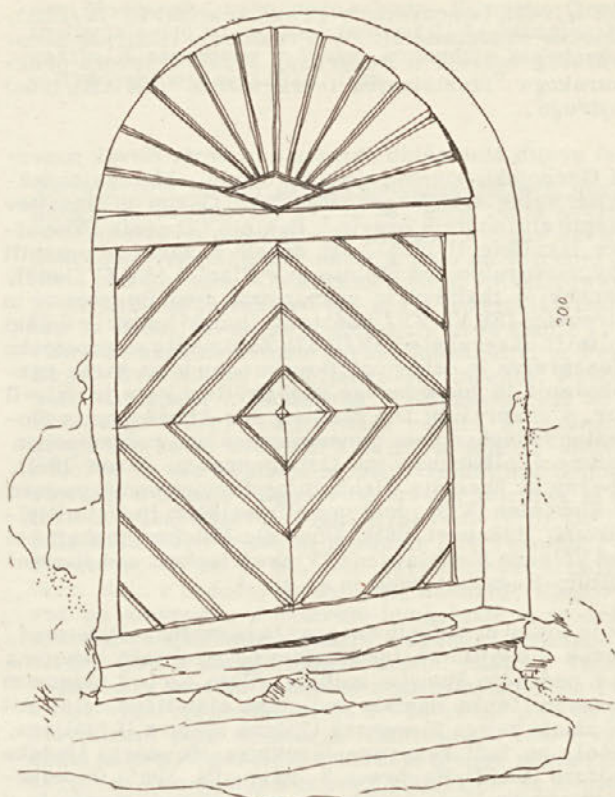
"Štrige" so hudobne ženske, ki prinašajo ljudem samo slabo. Tako pravijo v dolini od Ospa prek Gabrovice in Črnega Kala proti jugovzhodu, pa tudi v okolici Buzeta. Štrig in pripovedovanja o njih se spominjajo samo še stari ljudje.

Marija Purgar, rojena leta 1897 v Gabrovici, zdaj vdova po Ferlugu - ki je bil mornar na "Viribus unitis" in upornik, po italijanski zasedbi Slovenskega Primorja pa se umaknil z družino v Ljubljano - je povedala o štrigah tole:

"Ko sem bila še dekle in še poprej, so nas starši in tudi drugi ljudje vedno strašili s "štrigami". Zato smo dekleta imela strah pred njimi. Neki večer smo se vračale s plesa z Loke in smo šle po dolini pod Črnim Kalom. Zrak je bil miren, toda v bližini sedanjih cerkvenih ruševin (stavbe kmetijskega posestva) smo zaslišale, kako je začelo grmovje šelesteti in se majati. "Štrige!" je kriknila ena in takoj nas je vse zgrabil tak strah, da si nismo upale več nadaljevati poti. Domov smo prišle z veliko zamudo in po ovinku.

Kadar se delajo vrtinci vetra, pravijo, da štrige plešejo. Če se v toplem vetru nenadno pojavi mrzel val, ali pa zelo močan mrzel vrtinec, pravijo, da se štrige ženijo. Če pride človek v tak štrigin ples, zbolí in nikdar več ne ozdravi, marveč kmalu umrje. Stari ljudje so vedeli povedati imena vseh, ki so umrli zaradi štrig. Pravijo, da se niso pazili, da opozoril niso jemali resno, ampak nadaljevali pot v vrtinec, ki da je bil štrigin ples; potem so nenadoma zboleli in umrli.

V prvem letu soške fronte se je mudila v Gabrovici kompanija avstrijskih vojakov. Bili so Slovaki ali Poljaki. Njihov oficir, ki ni vedel za štrige, je nenadoma zbolel in umrl. Kompanija je morala zaradi pogreba celo odložiti odhod na fronto. Umrlega oficirja so čez noč pustili v kapelici. Ko so naslednjega dne prišli, da bi ga pokopali, je stal brez obleke prislonjen ob vrata in zaradi mraza je bil ves trd. Stari ljudje so tedaj rekli, da ni samo umrl zaradi štrig, ampak da so mu štrige pobrale tudi obleko, kot opozorilo, da se z njimi ni šaliti."

VRATA, GOJNICE 1
JOŽE SKUBIC

PROF. DR. VILKO NOVAK - ŠESTDESETLETNIK

Kot smo omenili že v zadnji številki Glasnika, praznuje v letošnjem letu 60-letnico rojstva predstojnik naše etnološke katedre prof. Vilko Novak. Ta njegov jubilej nam nudi priložnost, da vsaj na kratko predstavimo bralcem njegovo plodno znanstveno in pedagoško dejavnost.

Prof. Novak je bil rojen 28. aprila 1909 v Beltincih. Gimnazijo je obiskoval v Murski Soboti in Ljubljani. Slavistiko je študiral na ljubljanski univerzi, kjer je diplomiral leta 1933. Svoj kasnejši študij etnologije je končal z dodatnim diplomskim izpitom leta 1946 in z doktoratom 1948. Vmes je poučeval kot profesor na gimnazijah v Mariboru, Murski Soboti, v Kranju in drugod. Leta 1948 je postal višji asistent, leta 1955 docent in leta 1965 izredni profesor na oddelku za etnologijo na filozofski fakulteti v Ljubljani. Od leta 1957 je tudi predstojnik etnološke stolice.

Pri svojem delu se jubilar nikoli ni omejeval samo na etnološko stroko, marveč se lotil tudi prevajanja ter prispeval k raziskovanju literarne zgodovine in k reševanju raznih vprašanj slovenske kulture. Kot je bila ta dejavnost tesno povezana z njegovim rodnim Prekmurjem, tako so tudi njegova prva etnološka dela posvečena prekmurskim problemom. Med njimi so spisi: Ženitovanjski običaji v Slovenski krajini (Mladika, 1935), Lan in njegovi izdelki v Slovenski krajini (ČZN, 1936), Pridelovanje lanu v Slovenski krajini (Et XVII/1945) in drugi. S Prekmurjem je tematsko povezana tudi Novakova doktorska disertacija Ljudska prehrana v Prekmurju (Ljubljana, 1947). Enako se na to slovensko pokrajino in njeno sosedstvo nanašajo razprave kot: Etnografski značaj Slovenskega Porabja

(SE I/1948), Lončarstvo v Prekmurju (SE III-IV/1951), Kmečko vinogradništvo v Prekmurju (Zbornik Etnografskog muzeja u Beogradu, 1953), O izvoru prekmurskega "Starišinstva i zvačinstva" (SE XIII/1960) in druge.

Del svojih etnoloških obravnav je prof. Novak posvetil Gorenjski, posebej njeni živinoreji. Med najboljše spise s tega področja sodi Odkup in ureditev pasnih služnostnih pravic v Bohinju (Zbornik Filozofske fakultete II/1955). Od drugih razprav bi omenili npr. Ovčarstvo pod Stolom in v Planici (Et XV/1943), Doneski o tkalstvu in suknarstvu med Begunjami in Žirovnico (SE VI-VV/1954) ter O ljudski kulturi v Selški dolini (Loški razgledi IV/1957). Zanimanje za gorenjsko planšarstvo je dalo prof. Novaku pobudo za širše raziskovanje te gospodarske panoge. Rezultate je objavil npr. v razpravah: Die Stellung des Alpwesens in Slovenien zwischen dem germanischen und romanischen Raume (Volkskunde im Ostalpenraume, Graz 1961), Übersicht über die Viehhaltungsformen und Alpwesen in Slovenien (Viehzucht und Hirtenleben in Ostmitteleuropa, Budapest 1961), Über die Milchwirtschaft bei den Völkern Jugoslawiens (Viehwirtschaft und Hirtenkultur, Budapest 1969) in še kje.

Že iz doslej navedenih razprav je razvidno, da je prof. Novak s svojim raziskovanjem posegel tako rekoč na vsa področja ljudske kulture. Zato so pod njegovim peresom lahko nastala tudi taka sintetična dela, kot je zlasti knjiga Slovenska ljudska kultura (Ljubljana, 1960), pa tudi razprava Struktura slovenske ljudske kulture (SAZU, Razprave 2. razr. IV, 1968) in prikaza slovenske ljudske kulture v delih Narody zarubežnoj Evropy I (Moskva, 1964) in Narodi Jugoslavije (Beograd, 1965).

Pozabiti pa seveda ne smemo Novakovega bibliografskega dela s področja slovenske etnologije, njegova razkrivanja zvez med Madžari in nekaterimi južnoslovanskimi kulturami, kakor tudi njegovega poseganja v temeljne teoretične probleme sodobne etnologije, posebej slovenske etnološke problematike. Živstik s sodobnimi tokovi v etnološki stroki pa je prav gotovo med razlogi, da se vsestransko prizadevno Novakovo pedagoško vodstvo ne omejuje na kakšna okostenela naziranja, ki so v etnologiji tako pogosta, marveč dopušča, omogoča in tudi nakazuje nova pota. Takšno stališče so seveda oblikovale tudi Novakove praktične izkušnje, ki si jih je pridobil z uveljavljanjem svojega lastnega pedagoškega in znanstvenega naziranja. Pod Novakovim pedagoškim vodstvom je zrastel velik del naših mlajših etnologov, ki mu skupaj z vsemi slovenskimi etnologi želijo ob njegovem jubileju: Še na mnoga leta!

KOROŠKA "LETEČA PROCESIJA" 1969

V davno preteklost sega začetek šege "letečih procesij", ki se je še do danes ohranila na Koroškem v okolici Gosposvetskega polja. "Leteča procesija" pa ni navadna procesija, temveč - kakor že ime pove - tek čez drn in strn na štiri vrhove, k štirim cerkvam; Nemci jo prav zaradi tega imenujejo "Vierbergerlauf". Slovenci na Koroškem so nekoč poznali "tek na tri vrhe". Zbrali so se na Krištofovem vrhu, od tam so hiteli proti Štalenski gori in nato na Šenturhov vrh. Teh procesij na "tri vrhe" danes ni več, medtem ko ne mine nobeno leto, da se na praznik "treh Kristusovih žebeljev", drugipetek po veliki noči, staro in mlado iz vseh koroških dolin ne bi zbralo in v hitri hoji opravilo to svojevrstno božjo pot.

Sodelavci Inštituta za slovensko narodopisje smo letos želeli videti, kakšna je taka "leteča procesija".

Doživetje je bilo edinstveno. Že v četrtek, 17. aprila popoldne, so začeli prihajati romarji na Magdalensko goro. Tu smo našli majhno skupino iz Sörge, ki je imela za sabo že nad 30 km poti in tri vrhe, vendar so bili vsi kljub temu dobre volje. Njihov vodja je bil nad sedemdeset let star možak, ki se mu je na prsih lesketalo lepo število odlikovanj iz prve svetovne vojne. V boleznih se je zaobljubil, da se bo vsako leto udeležil tega romanja. Letos je bila to že njegova šestinštirideseta pot. Vrsto molitev, ki jih je molil v cerkvi sv. Magdalene, si je sestavil sam. Med to majhno skupino smo spoznali tudi dr. Helga Gerndta, asistenta prof. Kretzenbacherja iz Münchna, ki se je udeležil "letečih procesij" letos že drugič, ker namerava o njih napisati svoje habilitacijsko delo. Zavzeto nam je opisoval svoje doživljaje s teh poti. Procesija iz Sörge se glavni pridruži le do Šenturškega vrha, potem pa se njena pot konča.

Opolnoči se začne na Magdalenski gori maša. Takoj po njej si prižge vsak "romar" svojo baklo in vsa množica - letos je bilo okoli 150 ljudi - hiti v dolino. Po bližnjicah jo ubirajo proti Šenturškemu vrhu, svoji drugi postaji, kamor prispejo ob svitu. Odondod vodi pot mimo Dveh cerkv (Zweikirchen) na Kozji vrh (Göseberg) in naposled na goro sv. Lovrenca (Lorenziberg ali Gauerstal). Pogled na reko luči, ki se v tihi noči vije po dolinah in pobočjih, je skoraj pretresljiv. Romarje čaka pot okoli 60 km, morajo jo pa prehoditi do sončnega zahoda. Zato nimajo dosti časa za počitek. Pri vsaki cerkvi si natočijo v stekleničko, ki so jo prinesli s sabo, malo blagoslovljene vode, si poiščejo nekaj zelenja, navadno brinja ali lističjaka, in že hitijo dalje. Za križem, ki je tudi ovit z zelenjem, in za preprostim banderom stopa "vajvoda", ki vso pot neutrudno moli. Mnogi med potjo omagajo in zaostanejo, toda v glavnem, čeprav z zadnjimi močmi, le dosežejo zadnjo postajo.

Nekdaj so bile te procesije na "štiri vrhove" res množične. Zletije prihajalo vedno manj romarjev. Zadnji čas pa je "Vierbergerlauf" postal nekakšna športna preizkušnja in se ga ponovno udeležuje več ljudi, tistih, ki prihajajo iz zaobljube, pa je verjetno čedalje manj.

"Leteče procesije" so zanimiv ostanek iz preteklosti in njihov nastanek še ni do kraja dognan. Zanimivi bodo izsledki dr. Helga Gerndta.

(O "letečih procesijah" glej: Josip Šašel, Leteče procesije ob Gosposvetskem polju, Slovenski etnograf V., 1952. str. 143 - 159. Georg Graber, Volksleben in Kärnten, Graz 1941, str. 11 - 22.)

Helena Ložar

KONGRESI IN POSVETOVANJA

2. mednarodno posvetovanje o ljudskih pripovednih pesmih (pod okriljem komisije za ljudsko pesništvo pri S.I.E.F.) je bilo v dneh od lo. - 12. 4. 1969 v Cikhaju pri Zđaru na Moravskem. Organizirali so ga kolegi iz etnološkega oddelka filozofske fakultete v Brnu in tamkajšnjega narodopisnega inštituta češkoslovaške akademije znanosti. Strokovno vodstvo je bilo v rokah dr. R. W. Brednicha (Deutsches Volksliedarchiv, Freiburg i/Br.) in dr. O. Sirovátke (Ustav pro etnografii a folkloristiku ČSAV, Brno). V preprosti a udobni počitniški hiši brnske univerze, sredi prijazne moravske vasice se je zbralo okrog 20 raziskovalcev ljudskih pripovednih pesmi iz ČSSR, Madžarske, Nizozemske, Norveške, Romunije, Zah. Nemčije, ZDA in Jugoslavije, ki sta jo zastopali dr. Maja Bošković-Stulli (Institut za nar. Umjetnost, Zagreb) in podpisana. Najprej je bila na vrsti razprava o dosedanjih izkušnjah ob sestavljanju indeksa baladnih tipov s tematiko iz družinskega življenja. Pripravlja se namreč seznam baladnih tipov, ki so razširjeni pri večini evropskih

narodov. Na posvetovanju, ki je bilo jeseni 1966 v Freiburgu, so nekateri udeleženci obljubili, da bodo za poskušnjo obdelali "družinske" balade in ob njih preizkusili dogovorjena načela, ki naj bi potem veljala za vse sestavljalce pokrajinskih indeksov in tudi evropskega. Tako je bilo mogoče zdaj primerjati indekse nemških, madžarskih, skandinavskih, romunskih, angleških in slovenskih balad s tematiko iz družinskega življenja. Vsi resda niso bili enako dobro sestavljeni, tudi so nekateri avtorji skušali uveljaviti svoja načela, vendar so bili tudi v nepopolni obliki zgovoren dokaz za koristnost tega dela. V bodoče se raziskovalcem ne bo treba trudoma prebijati skozi gore tiskanih zbirk in brskati po skladovnicah neobjavljenega gradiva v arhivih, da bi dognali ali še druge poznajo balado, ki jih zanima. Indeksi jim bodo povedali, kam naj se obrnejo s prošnjo za vsebinsko sorodne primere. Zdi se, da bodo prvi indeks objavili za svoje balade Švedi in Norvežani. Tudi nemški bo kmalu pripravljen in slovenski nemara ne med zadnjimi. Druga točka sporeda na posvetovanju v Cikháju je bil pogovor o tem, alibi bilo mogoče do prihodnjega sestanka pripraviti indeks šaljivih pripovednih pesmi, katere pesmi naj bi sprejeli v to skupino, kako naj bi jih razvrstili v podskupine ipd. Končno se je bilo treba pomeniti, kako bi pritegnili k sodelovanju še druge evropske dežele in kaj se dá narediti za boljše mednarodno sodelovanje pri raziskovanju pripovednih pesmi. Sklenjeno je bilo, naj bi začeli izdajati bibliografijo člankov in razprav o pripovednih pesmih. Objavljal bi jo praški narodopisni inštitut. Gradivo za leto 1968 je treba poslati do konca tega leta, potem pa vsako leto do konca prvega polletja za prejšnje leto. Pomemben je tudi sklep, naj bi freiburški inštitut, ki ima že zdaj najbolj bogato knjižnico mednarodne literature o ljudskih pesmih, postal nekakšen center, kamorbi vsak raziskovalec balad pošiljal po dva primerka svojih objavljenih razprav in člankov, ki bodo potem na voljo drugim. Tako bo vsakomur mogoče dobiti na pòsodo tudi težje dostopno literaturo.

Po treh dneh vnetega in zelo stvarnega razpravljanja so se udeleženci razšli s prijetno zavestjo, da je bilo posvetovanje zelo uspešno in da je dalo marsikomu koristne napotke in vzpodbude za nadaljnje delo. Nemalo je k temu pripomogla okoliščina, da so bili udeleženci ves čas kakor velika družina, pod isto streho in pri isti mizi. Tako so se mogli pogovarjati tudi v prostem času in na kratkih izletih, ki so jih priredili gostitelji, da bi njihovi gostje dobili vsaj bežen vtis o pokrajinskih lepotah Moravske. Nazadnje so priredili družabni večer, da malo takih, saj je minil ob petju pripovednih pesmi vseh evropskih narodov, ki so imeli zastopnike na posvetovanju - nepozabno doživetje in potrdilo resnice, da ljudska pesem ne pozna meja ne nacionalne nestrpnosti.

Zmaga Kumer

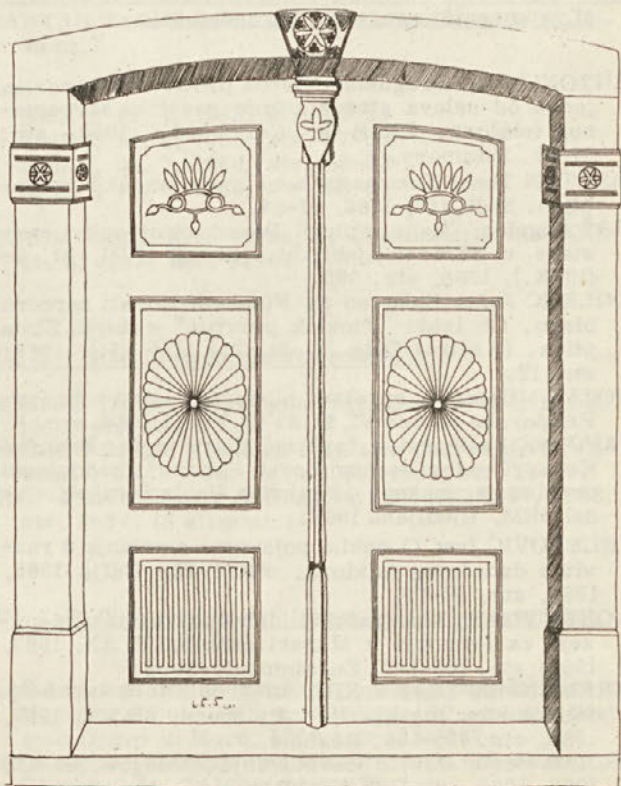
Klasifikacija melodij je precej težavna, vendar nujno potrebna stvar za etnomuzikologijo, že zaradi jasnega pregleda in primerjave med sto in stotisoči evropskimi ljudskimi napevi. Od 5. do 10. maja letos je bilo v Stockholmu četrto zasedanje posebne študijske skupine, ki se v okviru Mednarodnega sveta za ljudsko glasbo (IFMC) posveča temu problemu. Iz Jugoslavije je bil v skupino povabljen takoj v začetku dr. Valens Vodušek, pozneje tudi Jerko Bezić iz Zagreba. Na prvem zasedanju 1965 v Bratislavi so člani skupine predstavili razne sisteme oz. poskuse sistemov klasifikacije. Naslednje leto (1966) so na Dunaju nekatere sisteme preskusili na napevih raznih narodov, 1967 pa je v Radziejowicah blizu Warszave skupina nadaljevala delo na vzorcih eno - in dvovrstičnih oz. sploh nekitičnih melodij z raznih etničnih področij. To delo je bilo letos v Stockholmu zaenkrat končano. Pravkar je izšel prvi zbornik referatov iz Bratislave, še letos bo menda sledil zbornik iz Radziejowic. Znanstvenikom iz Avstrije, Češke, Moravske, Slovaške. Polj-

ske, Madžarske, vzhodne in zahodne Nemčije, Svedske in Jugoslavije so se letos pridružili še kolegi iz Bolgarije, Nizozemske in Irske. Prihodnje zasedanje bo v Ljubljani v jeseni 1970. leta.

V. V.

Stopetdeseti jubilej prvega zbiranja ljudskih pesmi z napevi je praznovala 29. in 30. maja letos Avstrija. Ministrstvo za prosveto na Dunaju, v čigar okviru je posredno organizirano sedanje delo na zbiranju gradiva pod imenom "Österreichisches Volksliedwerk", je povabilo na slovesnost kct goste zastopnike institutov iz dežel, ki so se udeleževale prve akcije 1. 1819 v okviru takratne avstro-ogrske monarhije: iz Prage, Brna, Bratislave, Ljubljane, Budimpešte. Prišel je tudi zastopnik "Deutsches Volksliedarchiv"-a iz Freiburga i. Br. Pozdravnega večera in slovesnosti drugi dan so se udeležili številni sodelavci deželnih odborov iz vse Avstrije in znanstveniki muzikologi in etnologi z Dunaja. Zgodovino prvega zbiranja je razložil in orisal v slavnostnem govoru univ. prof. Dr. Leopold Schmidt. Prosvetni minister Dr. Theodor Piffel-Percevic, ki se je bil zelo zavzel za večjo dotacijo temu delu v bodoče, je dan prej odstopil. Njegov govor na slavnosti, v katerem je ugotovil da so države naslednice nekdanje monarhije občutno prehitete Avstrije, je bil zadnji njegov uradni nastop. Tako je vprašanje, kako bo zanaprej z zbiralnim delom v Avstriji, ki zaradi pomanjkanja sredstev sloni le na prostovoljnem delu nekaterih idealistov in zato v večini dežel počiva. V deželnih arhivih je menda registrirano kakih 100.000 pesmi z napevi, objavljati pa je začela svoje gradivo doslej le Koroška. Zvezna dotacija pač omogoča izdajo vsakoletno objavljanje zbornika "Österreichisches Volksliedwerk" s študijami, članki in poročili. Od današnjih nestorjev onih, ki so velik del življenja nesebično posvetili zbiranju gradiva in znanstvenemu delu o ljudski pesmi, je bil ob tej slavnosti s posebno nagrado za 1. 1969 odlikovan dvorni svetnik dr. Hans Commenda.

V. V.

ETNOLOŠKA BIBLIOGRAFIJA ZA LETO 1968

Bibliografija je sestavljena po gradivu Bibliografskega oddelka NUK v Ljubljani, Inštituta za slovensko narodopisje pri SAZU, knjižnice oddelka za etnologijo na Filozofski fakulteti in Slovenskega etnografskega muzeja. Zajema pa slovenske avtorje in nekatere tuje, ki so objavljali v slovenskih revijah in časopisih, oziroma so njihova dela prevedena v slovenščino. Razvrstitev del ustreza razvrstitvi v International Folklore Bibliography. Dodano je le geslo živinoreja (VI.D), ki v sicer zelo podrobni razčlenitvi na posamezna področja, manjka.

Morebitni popravki in dopolnitve k bibliografiji bodo izšli v enem od naslednjih Glasnikov.

KRATICE

AFS - akademska folklorna skupina
ČZN - Časopis za zgodovino in narodopisje
Glasilo DPM - Glasilo Društva prijateljev mladine
GSED - Glasnik Slovenskega etnografskega društva
GS - Goriška srečanja
IdR - Idrijski razgledi
JiS - Jezik in slovstvo
KF - Koroški fužinar
KolMD - Koledar Mohorjeve družbe
NRazgl - Naši razgledi
PDK - Primorski dnevnik
PionL - Pionirski list
PV - Planinski vestnik
SE - Slovenski etnograf
SEM - Slovenski etnografski muzej
SlovV - Slovenski vestnik
SodK - Sodobno kmetijstvo
SR - Slavistična revija
ZKJF-12 - Zbornik 12. kongresa jugoslovanskih folkloristov
ŽiT - Življenje in tehnika

I.B - Zgodovina etnologije, muzeji, razstave, kongresi, spomeniško varstvo, terensko delo.

- ANTONIJEVIČ Dragoslav: Borba protiv folklorozma jedan od uslova stvaralačkom razvitku savremenog folklor. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 61-65. Summary.
- BANTAN Tone: Kako je in kako bo na kmečkih domačijah. SodK I/2, 1968, 51-54.
- BAŠ Angelos: "Ralo in plug". Beseda ob otvoritvi razstave v SEM v Ljubljani. NRazgl XVII, št. 20 (19.X.), 1968, str. 595.
- DOLENC Jože: Kako so na Finskem zbirali narodno blago. Ob izidu "Finskih pravljic" v zbirki Zlata ptica. (S sliko) Delo X, št. 312, (14.XI.), 1968, str. 12.
- GOJAK Milan: Ob razstavi slovenske Istre v Kopru. Primorske novice VI, št. 32 (3.VIII.), 1968, str. 6.
- JAPONSKO slikarstvo. Iz zbirke Klare in dr. Frančka Kosa. Uvodna beseda Boris Kuhar. Zgodovinski pregled japonskega slikarstva Pavla Štrukelj. Izdal SEM, Ljubljana 1968.
- JELENOVIČ Ive: O nekim pojavama smetanja u razvitku današnjeg folklor. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 57-79.
- KOREN Vlasta: Etnografski oddelek pokrajinskega muzeja za Pomurje v Murski Soboti. SE XX, 1967, 1968, str. 189-192. Zusammenfassung.
- KREMENŠEK Slavko: XIV. kongres Zveze združenj folkloristov Jugoslavije v Prizrenu. SE XX, 1967, 1968, str. 185-186. Résumé.
- KUHAR Boris: Deveto posvetovanje etnologov. SE XX, 1967, 1968. str. 187-188. Résumé.

KULTURA ČRNSKIH plemen ob Belem Nilu v 19. stoletju. (Raziskovalec Ignacij Knoblar.) Besedilo v katalogu Pavla Štrukelj. Izdal SEM, Ljubljana 1968.

LONČARSTVO na Slovenskem. Uvod Boris Kuhar, besedilo Ljudmila Bras. Izdal SEM, Ljubljana 1968.

MULJAVA. Kulturni in naravni spomeniki Slovenije 16. Ljubljana 1968.

MURKO Matija: Spomeniško varstvo - družbena služba, da ali ne? Nekatera organizacijska in vsebinska vprašanja službe v Sloveniji. Komunist XXVI, št. 46 (8.XI.), 1968, str. 10.

MURKO Vladimir: Končna usoda literarne zapuščine Matije Murka, zlasti posnetkov srbohrvaških epičnih pesmi. SE XX, 1967, 1968, str. 181-184. Zusammenfassung.

PAHOR Drago: Ljudska tradicija je del našega bistva. Ob otvoritvi "kraške hiše" in ob kraški ohceti v Repnu. PDK XXIV, št. 218, (22.IX.), 1968.

POGAČNIK Bogdan: Sodobni svet tradicionalnosti. Zapiski s posvetovanja narodopiscev petih dežel in še kaj. Simpozij na Goriškem gradu. Delo X, št. 273 (5.X.), 1968, str. 19.

POSVETOVANJE slovenskih etnografov v Kranju. GSED IX, št. 3, 1968, str. 1-4.

RALO IN PLUG. Besedilo kataloga Angelos Baš. Izdal SEM, Ljubljana 1968.

RAZSTAVA kitajskih slikarjev CHOW CHIAN CHIU in CHOW LEUNG CHEN YING iz Honkonga. Besedilo kataloga Emil Frelih. Izdal SEM, Ljubljana, april 1968.

SLIKARSTVO na panjskih končnicah. Vodnik po razstavi. Besedilo Gorazd Makarovič. Izdal SEM, Ljubljana.

SLOKAR France: Stare vrednote minevajo. Ob razstavi "Iz ljudske kulture slovenske Istre" v kopski Loggii. Delo X, št. 224 (17.VIII.), 1968, str. 18.

ŠTRUKELJ Pavla: Afriška zbirka vzhodnosudanskih plemen Bari in Čir v SEM (Zbiralec Ignacij Knoblar) SE XX, 1967, 1968, str. 143-172. Summary.

TRILER Andrej: Afrika v Goričanah. Kultura črnkih plemen ob Belem Nilu v 19. stoletju. Ljubljanski dnevnik XVIII, št. 252 (15.IX.), 1968, str. 11.

V(uk) V(ili): Lutke v ljudski noši. Ob razstavi na gradu Goričane pri Medvodah. Večer XXIV, št. 172 (25.VII.), 1968.

- - : Izročilo in sodobnost. Večer XXIV, št. 92 (18.IV.), 1968. Vsebina: Noše bitolskega okraja.
- - : Vpliv Sredozemlja. Obisk na razstavi Iz ljudske kulture v slovenski Istri, ki bo do konca tega meseca odprta v Kopru. Večer XIV, št. 220 (19.IX.), 1968.
- - : Napredek v tehnologiji. Ob razstavi Ralo in plug, odprti v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani. Večer XXIV, št. 251 (25.X.), 1968.
- - : Kultura črnkih plemen. Ob razstavi iz zbirke Ignacija Knoblarja na gradu Goričane. Večer XXIV, št. 177 (31.VII.), 1968.

I.B2 - Raziskovalci, biografije, obletnice, nekrologi.

- (Abram Joža.) Juvančič Ivo: Ob 30-letnici smrti Jozu Abram-Trentarju v spomin. (Joža Abram 1875 - 1938.) (S sliko.) PV, št. 11, 1968, str. 511-515.
- (AFS France Marolt.) AFS France Marolt (1948-1968). Ljubljana, 1968. Besedilo v slov., angl., italij., nem., fran.
- (Baš Franjo.) Natek Milan: Prof. Franjo Baš - preučevalec savinjskega hmeljarstva.) S slikami. (Hmeljar XXII, št. 4, 1968, str. 12-14.
- (Drabosnjak Andrej Šuster.) Andrej Šuster Drabosnjak "poredni paver v Karantane". SlovV, XXIII, št. 19, 1968.
- (Drabosnjak Andrej Šuster.) Kreft Bratko: Koliko iger je napisal Drabosnjak? Delo X, št. 186 (9.VII.), 1968, str. 5.
- (Drabosnjak Andrej Šuster.) Kreft Bratko: Dvestoletnica Drabosnjakovega rojstva. NRazgl XVII, št.

- 10 (25.V.), 1968, str. 294-295.
 (Drabosnjak Andrej Šuster.) Kuret Niko: Pred 200 leti se je rodil Andrej Šuster Drabosnjak "poredni paver v Karantane" (6. maja 1768-u. 22. decembra 1825). (S sliko.) Delo X, št. 120 (4.V.), 1968, str. 18.
 (Drabosnjak Andrej Šuster.) Sušnik Tone: Ob 200 letnici rojstva Andreja Šusterja Drabosnjaka. (S sliko.) KF XVII, št. 2 (27.IV.), 1968, str. 22-23.
 (Drabosnjak Andrej Šuster.) Zorec Črtomir: Ob dvestoletnici rojstva ljudskega pesnika-bukovnika Drabosnjaka. (S sliko.) Glas XXI, št. 42(29.V.), 1968, str. 8.
 (Gaspari Maksim.) Maksim Gaspari slavi 85. rojstni dan. PDK XXIV, št. 23 (27.I.), 1968.
 (Grimm.) Novak Vilko: Brüder Grimm Gedenken 1963. Jis XIII, št. 3, 1968, str. 97-98.
 (Jurčič Josip.) Sedej Ivan: Rojstna hiša slovenskega pisatelja Josipa Jurčiča na Muljavi. (S slikami.) Obzornik št. 3, 1968, str. 209-213.
 (Kotnik Franc.) Kotnik Zorko: Spomin na dr. Franca Kotnika. KF XVIII, št. 3(25.VIII.), 1968, str. 48.
 (Pavel Avgust.) Novak Vilko: Avgust dr. Pavel. Dialogi IV, št. 6, 1968, str. 331-332.
 (Pavel Avgust.) Novak Vilko: Avgust dr. Pavel. Jis XIII, št. 4, 1968, str. 127-130.
 (Prešeren France.) Hafner Gema: Kjer hiša mojega stoji očeta... Spomini na otvoritev Prešernovega muzeja v Vrbi 21. maja 1939. (S sliko.) Pionir XXI, št. 19 (8.II.), 1968.
 (Račič Božo.) Zorec Črtomir: Božo Račič. (S sliko.) Glas XXI, št. 2, (10.I.), 1968.
 (Slovenski etnograf.) Kuhar Boris: Ob dvajsetletnici Slovenskega etnografa. SE XX, 1967, 1968, str. 3-5. Zusammenfassung.

I.C - Teorija, metodika. I.D - Splošna dela.

- BAŠ Angelos: O predmetu etnologije. ČZN NV IV, 1968, str. 273-277. Résumé.
 ČASOPIS ZA ZGODOVINO IN NARODOPISJE, nova vrsta, IV. (XXXIX), letnik 1968, Maribor 1968.
 DEMOS, Internationale ethnographische und folkloristische Informationen. Akademie-Verlag, Berlin 1968.
 KRAJEVNI LEKSIKON SLOVENIJE. 1. Zahodni del Slovenije. Ljubljana 1968.
 KREMENSEK Slavko: "Etnologija sedanosti" in njena temeljna izhodišča. ČZN NV, IV, 1968, str. 278-285. Résumé.
 KURET Niko: Svet med Savinjo, Savo in Sotlo. Odlomek narodopisni oris. ZKJF - 12, Celje 1965, 1968, str. 13-25. Zusammenfassung.
 - - : Stanje slovenskega narodopisja 1968. Glasnik SED, IX, št. 3, Ljubljana 1968, str. 1-4.
 - - : Mecenstvo, zakaj pa ne? Delo X, št. 307, 1968, str. 17.
 - - : Beseda o znanstvenem filmu. Delo X, št. 340, 1968, str. 20.
 LOVRENČAK Franc: Preprosta ljudstva osrednje in južne Afrike. Pionir XXIII, št. 6, 1967-68, str. 16-17.
 MAKAROVIČ Gorazd: Gorenjska folklor in današnji čas. Snovanja II, št. 4 (7.VIII.), 1968, str. 29-31.
 MERKŮ Pavle: Ljudje ob Teru. Sodobnost XVI, št. 9, 1968, str. 890-897.
 - - : Ljudje ob Teru. Sodobnost XVII, št. 12, 1968, str. 1251-1258.
 NOVAK Vilko: Slovenci v nemških priročnikih. SE XX, 1967, 1968, str. 173-179.
 POGAČNIK Anton: Antropološke in morfološke karakteristike Ciganov v Prekmurju. Razprave SAZU, razred za prirodoslovne in medicinske vede, oddelek za medicinske vede XI, 1968, str. 245-297.
 POGACNIK Tone: Cigani v Prekmurju. Proteus XXXI, št. 2, 1968/69, str. 42-45.
 SLOVENSKI ETNOGRAF XX, SEM Ljubljana 1967, 1968.

- VALVASOR Janez Vajkard: Slava vojvodine Kranjske. Izbor. (Iz Valvasorjevega berila Mirka Rupla izbral, spremno besedo in opombenapisal ter uredil Branko Reisp. (Ljubljana 1968.)
 ZBORNİK XII. KONGRESA JUGOSLOVANSKIH FOLKLORISTOV. Celje 1965. Uredila Zmaga Kumer, Ljubljana 1968. (S slikami.) Vzpor. naslov: Rad kongresa Saveza folklorista Jugoslavije.

II. - Naselje.

- CURK Jože: Urbanistično-gradbene zasnove trgov in mest v Podravju in Pomurju. (S slikami.) Svet med Dravo in Muro 1968, str. 287-310.
 MOŠKON Milena: Upodobitve naselij in stavb s celjskega področja. Katalog zbirke v celjskem muzeju. (S slikami.) Celjski zbornik 1968, str. 235-254. Zusammenfassung.

III. A - Stavbe (splošno).

- BAŠ Franjo: Uvod v zgodovino stanovanjske hiše na Slovenskem. Svet med Dravo in Muro 1968, str. 265-286. Zusammenfassung.
 FREUDENREICH Aleksandar: Sljeme od "soha" do "čardaka". (S slikami.) ZKJF - 12, Celje 1965, 1968, str. 111-122. Zusammenfassung.
 SEDEJ Ivan: Ljudske prvine v urbanizmu in arhitekturi koprškega obrobja. (Monografska skica) SE XX, 1967, 1968, str. 38-45. Résumé.
 - - : Koroška arhitektura - Veliki Repenj. Obzornik št. 5, 1968, str. 373-377.
 - - : Kmečki klasicizem okoli Vrhnike. (S slikami.) Obzornik št. 8, 1968, str. 617-621.
 - - : Kmečka hiša v Goriških brdih. (S slikami.) Obzornik št. 6, 1968, str. 455-458.
 - - : Ljudska arhitektura v rudarski Idriji. (S slikami.) Obzornik št. 7, 1968, str. 543-547.
 STARE Maks: Nekaj zanimivosti o ljudskih hišah v Italiji. Vestnik KSF, št. 5, 1968, str. 34-41.

III. B - Kmečka hiša

- BANTAN Tone: Sodobne slovenske kmečke hiše. (S slikami.)
 SodK I, št. 4, 1968, str. 26-30
 SodK I, št. 6, 1968, str. 57-60
 SodK I, št. 7, 1968, str. 59-62
 SodK I, št. 8, 1968, str. 58-62

- JERAM Janez: Kmečka bajta. (S slikami.) Idr XIII, št. 3, 1968, str. 68-69.

III. C - Hiša in gospodarska poslopja.

- GORJUP Danilo: Kmetijske zgradbe. SodK I, št. 2, 1968, str. 51.
 PREDAN Drago: Kašte na celjskem področju. (S slikami.) ZKJF - 12, Celje 1965, 1968, str. 27-37.
 ŠARF Fanči: Domovi v Draščih. SE XX, 1967, 1968, str. 6-37. (S slikami.)

IV. A, B, C, - Predmeti (premični in nepremični, splošno).

- BAŠ Angelos: Hišna notranja oprema podložnikov v ljutomerski okolici v prvi polovici 19. stoletja. Svet med Dravo in Muro, 1968, str. 130-157.
 SEDEJ Ivan: Notranjščina kmečke hiše. (S slikami.) Obzornik št. 9, 1968, str. 676-700.

VI.B - Ljudska umetnost in obrt.

- GUZELJ I (gor): Trideset let rezljanja v les. Ivo Plesentjak je edini, ki še izdeluje modele za loški mali kruhek. (S sliko.) Glas XXI, št. 72 (14.IX.), 1968, str. 11.
- NIKLSBACHER Neli: Narodne vezenine na Slovenskem. Centralni zavod za napredek gospodinjstva, Ljubljana 1968. (Ilustracije.)
- PAGON A (ndrej): Kako je pred sto leti podjetno dekle uveljavilo kleknanje. Zgodovinski utrinki iz "Živosrebrne Idrije." PDK XXIV, št. 11 (13.I.), 1968.
- RAČIČ Božo: Slovensko čipkarstvo s posebnim ozirni na loško območje. (S slikami.) Loški razgledi XV, 1968, str. 123-139. Résumé.
- SIMOVIČ Živomir: Srebrne niti. V prizrenski zadrugi "Filigran". Ljudska uporabna umetnost. Delo X, št. 60 (2.III.), 1968, str. 18.

VI B2 - Likovna umetnost

- ANTON Ferdinand, DOCKSTADER Friderick J.: Stara Amerika, Ljubljana 1968.
- NAŠE SLIKARSTVO NA PANJSKIH KONCINAH. (S sliko.) KolMD 1968, str. 118-120.
- TOMAŽIČ Tanja: Slovensko ljudsko slikarstvo. KF XVIII, št. 3 (25.VIII.), 1968, str. 41-42.
- TROWELL Kathleen Margaret: Afrika in Oceanija. Ljubljana, 1968.

VI. B6 - Obdelava kovin,

- RANT Jože: Okraski na lovskih puškah. (S slikami.) Lovec LI, št. 9, 1968/69, str. 266-267.

VI.D - Živinoreja, gozdarstvo, čebelarstvo, poljedelstvo itd.

- GOVEDOREJA v alpskem svetu. Uredila Tončka Berlič. Kmetijski inštitut Slovenije, Ljubljana 1967, 1968.
- ŽONTAR Majda: Razstava o gozdovih na Gorenjskem. (S sliko.) Kronika XVI, št. 2, 1968, str. 124-125.

VIII. - Noša in nakit.

- MAKAROVIČ Marija: Glavna gibalna v razvoju slovenske kmečke noše v 19. in 20. stoletju. SE XX, 1967, 1968, str. 92-119. (S slikami.) Résumé.
- MAKAROVIČ Marija: Nekaj misli ob "folklornih prereditvah". Glasnik SED IX., št. 2, 1968, str. 3-4.
- NOVAK Anka: Prvinska lepota makedonskih ljudskih noš. Ob razstavi Ljudska noša bitolskega območja in elementi starega izročila v modernem okolju. Glas XXI, št. 29 (13.IV.), 1968, str. 7.
- PARTLJIČ Tone: Škotsko krilo - znamenje ponosa in tradicije. Večer XXIV, št. 303 (28.XII.), 1968.
- VLADIČ - KRSTIČ Bratislava: Nevestinski naki na glavi u Bosni i Hercegovini. ZKJF - 12, Celje 1965, 1968, str. 233-236.
- VRIŠER Sergej: Zbirka modnih noš v Pokrajinskem muzeju v Mariboru. Kronika XVI, št. 2, 1968, str. 91-97.

IX. - Prehrana.

- JARC Mihaela: Kmečka hrana v okolici Višnje gore. KolMD, Celje 1968, str. 125-129.

X.A - Šege, prazniki, igra (splošno).

- BAŠ Angelos: Izraba prostega časa pri starejših gozdnih delavcih na južnem Pohorju po osvoboditvi. SE XX, 1967, 1968, str. 76-91. Summary.

- KREFT Bratko: Razprava o slovenskih maskah. NRazgl XVII, št. 8 (20.IV.), 1968, str. 232.
- KURET Niko: Osnove inozadje naših šeg. Glasnik SED IX, št. 2, 1968, str. 1-2.
- LOŽAR Helena: Starc šege iz Bohinjskega in Planiškega kota. Slovenski izseljenjski koledar 1969, Ljubljana 1968, str. 286-288.

X. B3 - Ljubezen, zaroka, ženitovanje

- BARJAKTAROVIČ Mirko: Arhaični elementi u srpskim svadbenim običajima. ZKJF - 12, Celje 1965, 1968, str. 139-143.
- BOŠKOVIČ-MATIĆ Milica: Domazetska svadba u istočnoj Srbiji - ostatak matrijarhata u svadbenim običajima. ZKJF - 12, Celje 1965, 1968, str. 181-183.
- DORĐEVIĆ Dragutin: Neki arhaični elementi u običajima prve bračne noći u leskovačkom kraju. ZKJF - 12, Celje 1965, 1968, str. 159-161.
- FROLEC Vaclav: Simboličeskoe pohiščenie nevesty v svadbenom obrjade Čehov i Slovakov. ZKJF - 12, Celje 1965, 1968, str. 195-199.
- KNEŽEVIĆ Nikola: Arhaični elementi u svadbenim običajima. ZKJF - 12, Celje 1965, 1968, str. 133-137.
- KNEŽEVIĆ Milivoje V.: Svadbeni običaji kao obred i inscenacija. ZKJF - 12, Celje 1965, 1968, str. 191-194.
- MARTINOVIĆ Niko: Završne zdravice u djevojačkoj kući. ZKJF - 12, Celje 1965, 1968, str. 261-265.
- NIKOLIĆ Ilija: Svatovski običaj davanja i prekidanja prida. ZKJF - 12, Celje 1965, 1968, str. 171-175.
- OROVIĆ Savo: Zaštita mladenaca po arhaičnim svadbenim običajima. ZKJF - 12, Celje 1965, 1968, str. 177-180.
- SLIJEPEVIĆ Miloš: Tragovi arhaičnog u svadbenim običajima Hercegovine. ZKJF - 12, Celje 1965, 1968, str. 153-158.
- VUKMANOVIĆ Jovan: Arhaični elementi u crnogorskim svadbenim običajima. ZKJF - 12, Celje 1965, 1968, str. 145-152.
- ZEČEVIĆ Slobodan: Uvođenje neveste u novi domaći kult. ZKJF - 12, Celje 1965, 1968, str. 163-169.

X. B11 - Cerkevne šege in prazniki

- KROŠL Jože: Verski običaji in dušno pastirstvo. Cerkev v sedanjem svetu II, št. 5/6, 1968, str. 76-78.
- VLAHOVIĆ Petar: Prilog proučavanja krsne slave. SE XX, 1967, 1968, str. 120-128. Zusammenfassung.

X. B12 - Koledarske šege

- JEŽ Janko: Pust v Furlaniji. Nekaj pripomb k zanimivi knjigi. PDK XXIV, št. 84 (7.IV.), 1968 in PDK XXIV, št. 90 (14.IV.), 1968.
- KUHAR Boris: Pust na Slovenskem. Glasilo DPMIX, št. 2 (20.II.), 1968.
- KURETOVANJE 1968. Ptuj, 25. februarja. Sestavil in uredil Jože Maučec. (Ilustr.)
- KURET Niko: "Erster" und "letzter" in den Frühlingsbräuchen der Slowenen. Lëttopis Instituta za Serbski ludospyt. (Paul Nédo-Festschrift) Reihe C, Nr. 11/12, Budyšin - Bautzen 1968, str. 130-138.
- LOŽAR HELENA: Novo leto... kaj nam bo prineslo? Pionir XXIV, št. 4, 1968/69.

XI. - Socialna in pravna etnologija

- GOLOB Matija: Kooperativni odnosi na vasi v preteklosti in danes. Institut za sociologijo in filozofijo pri Univerzi v Ljubljani, Ljubljana 1967, 1968.
- KREMENŠEK Slavko: Vaščani v obmestju (Ob primeru vasi Moste pri Ljubljani). SE XX, 1967, 1968, str. 46-75. (S slikami.) Summary.

XII.F - Magija

ČAROVNIŠTVO v Afriki. Žit XIX, št. 9, 1968, str. 674-679.

XV. - Ljudsko slovstvo (splošno)

KOREN Vlasta: Szentlászló népi kulturájának hagyományából. Földművesek naptára, 1968, str. 83-87.

LEONARDO Neva di: Gospod, mar ne vidite, da je še tu ena dežela. (Poročilo o referatu M. Matičetova na šestem mednarodnem slavističnem kongresu v Pragi.) Pdk XXIV, št. 290 (15.XII.), 1968.

MATIČETOV Milko: Pregled ustnega slovstva Slovencev v Režiji (Italija). (Referat za VI. mednarodni slavistični kongres v Pragi 1968.) SR XVI, 1968, str. 203-229. Résumé.

NAZOR Ante: Za razumijevanje i pravo mjesto narodnog stvaralaštva. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 51-55. Summary.

NEDELJKOVIĆ Dušan: Problemi razvitka sadržaja i oblika narodnog stvaralaštva. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 45-50. Résumé.

(REJEC Albert) a. r.: Ustno slovstvo Slovencev v Režiji. Pdk XXIV, št. 160 (13.VIII.), 1968.

VOGELNIK Marija: O ljudskih junakih za vsakdanjo rabo. Kurirček št. 1, 1968/69, str. 16-17 in Kurirček št. 2, 1968/69, str. 50-51.

XVI. - Ljudska poezija

BARBARIČ Štefan: Ko se bo oglasila zlata ptica... O madžarskih prepevih slovenskih ljudskih pesmi. JiS XIII, št. 6, 1968, str. 175-180.

BREDNICH Rolf Wilh.: Der Plan eines europäischen Balladentypenindex. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 363-368. Povzetek.

CIOBANU Gheorghe: Quelques tendances dans l'évolution actuelle de la chanson "proprement dite" roumaine. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 73-76. Povzetek.

CZAJKA Henryka: Junak istorijske narodne pesme kod Bugara i Makedonaca. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 101-104. Summary.

DEVIĆ Dragoslav: Odnos ritma stiha i napeva simetričnog osmerca. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 285-293. Soderžanie.

DŽAKOVIĆ Vukoman: Klasifikacija i terminologija epske poezije. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 353-356. Summary.

Kako je nastala pesem prvega reja. Povedal Mik Krigl, Bistrica pri Zilji. Glasnik SED IX, št. 2, 1968, str. 4.

KOTNIK Franc: Kako se zrcali javno in zasebno življenje koroških Slovencev v njih narodnih pesmih. (S slikami.) KF XVIII, št. 4 (25.IX.), 1968, str. 30-33.

KUMER Zmaga: Rudeževa zbirka slovenskih ljudskih pesmi. (S slikami.) SE XX, 1967, 1968, str. 129-142. Zusammenfassung.

- - : Štajerska slovesa in njih mesto v evropski ljudski poeziji. Svet med Dravo in Muro 1968, str. 111-118.

- - : ZK.: Pesem o vodi Rajni. Glasnik SED IX, št. 4, 1968, str. 4.

- - : Nekaj misli o tekstni klasifikaciji ljudskih pesmi. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 343-346. Summary.

- - : Das slowenische Volkslied in seiner Mannigfaltigkeit. München, Trofenik 1968. (Illustr.)

- - : Prešernova "Nezakonska mati" - Ljudska pesem, Muzikološki zbornik št. 4, 1968, str. 138-145. Summary.

(MATIČETOV Milko): Bogastvo slovenske ljudske pesmi posebej še v Beneški Sloveniji. Pdk XXIV, št. 227, (31.X.), 1968.

MEDENICA Radoslav: Prilog pitanju klasifikacije i

terminologije narodnih pesama. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 347-451. Zusammenfassung.

MIČOVIĆ Dragutin: O nekim problemima klasifikacije muslimanskih epskih pesama kod nas. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 357-361. Soderžanie.

MLADENOVIĆ Živomir: Neke novosti savremene deseteračke pesme severne Srbije. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 67-72. Summary.

Oj, božime. Slovenske beneške narodne, Birtičeve in druge pesmi. Zbral in uredil Anton Bitrič-Mečanac. Čedad 1966, 1968.

PUTILOV B(oris) N.: Russkij klassičeskij folklor i sovremennost. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 91-96. Izvadak.

SERTIĆ Mira: Pjesma otpora i radnička pjesma. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 83-90. Zusammenfassung.

SIMIĆ Ljuba: Nekoji arhaični elementi u svatovskim pesmama Bosne i Hercegovine. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 249-256. Soderžanie.

Sredi zemlje stojim. Poezija nerazvitih ljudstev. Uredil Franček Bohanec. Ljubljana 1968.

STROBACH Hermann: Zur Wirklichkeitsbeziehung im sozialkritischen Volkslied. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 97-99. Povzetek.

SULITEANU Ghizela: Eléments archaïques dans la chanson de la mariée chez le peuple roumain. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 223-232.

VLAHOVIČ Petar: Smrt Omera i Merime u slovenačkoj narodnoj književnosti. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 273-277. Riassunto.

VODUŠEK Valens: Anakruza v slovenski ljudski pesmi. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 303-312. Summary.

XVII. - Ljudska glasba in ples

BELJAJEV V(iktor): Svjaz ritma teksta i ritma melodii v narodnih pesnjah. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 315-332. Summary.

CIOBANU Gheorghe: Le rapport entre le rythme du vers et de la melodie dans le chant populaire roumain. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 295-297. Povzetek.

COMISEL Emilia: Coutumes et rites de la noce. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 207-213.

FULANOVIĆ-ŠOŠIĆ Miroslava: Svatovske pjesme zajedničke Srbima, Hrvatima i muslimanima Bosne i Hercegovine. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 257-259. Summary.

HOLY Dušan: Primečanja k sootnošenijam muzikalnogo i slovenskogo ritma i metričeskogo razmera v narodnoj pesne. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 279-284. Povzetek.

HROVATIN Radoslav: Biološki vplivi na metrično-ritmične relacije v ljudskih pesmih. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 299-301. Summary.

KAUFMAN Nikolaj: Obredni svatbeni pesni. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 201-205.

KOREN Marija: Srbske teme v ruski glasbi druge polovice 19. stoletja. Muzikološki zbornik, št. 4, 1968, str. 78-87. Summary.

LOPARNIK Borut: Kogojevi pogledi na slovensko narodno pesem. Muzikološki zbornik št. 4, 1968, str. 98-113. Summary.

MAGAJNA Mario: "Ples pod mlajem" v dolini pri Trstu. GS III, št. 12, 1968, str. 55-56.

MARKL Jaroslav: Muzička katalogizacija narodnih pesama i neki njeni problemi. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 337-342. Summary.

MOLDOVEANU-NESTOR Elizabeta: Des éléments archaïques communs au ceremonial de la noce et à la coutume agraire "la couronne de la moisson", dans le folklore roumain. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 215-222.

NARODNI PLESI iz programa folklorne skupine Tine Rožanc... V Ljubljani 1968. (Illustr.) Besedilo v: slov., fr., it., an., nem.

RAMOVŠ Mirko: Pritrkavanje - ljudska umetnost. Glasnik SED IX, št. 2, 1968, str. 2-3.

SIMOVIĆ Živomir: Poln kovček not. Šiptarska glasba in folklor. Delo X, št. 95 (6.IX), 1968, str. 18.

STOIN Elena: Razvítie i súvremennó sústojanie na múzikalnija folklor v Bulgarija. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 127-131.

ŠUŠTAR Marija: Slovenski ljudski plesi Prekmurja, Maribor 1968. Vzpór. nasl.: Slovene folk dances of Prekmurje.

VASILJEVIĆ Zorislava: Struktura deseterca u crnogorskim narodnim pesmama. (Analiza zbirke Miodraga A. Vasiljevića "Narodne melodije Crne gore" u izdanju SAN 1965 godine.) ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 333-335.

VLAHOVIĆ Breda: Momenti folklorizacije jedne pesme rata i revolucije. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 77-81. Riassunto.

XVIII.B - Ljudska pripoved, pripovedka, bajka, legenda itd. - splošno.

BOŠKOVIĆ-STULLI M(aja): Uvodne napomene za diskusiju o klasifikaciji narodne proze. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 369-372. Zusammenfassung.

XVIII.C - Pravljljica.

FINSKE pravljice. (Iz nem. prevedel Jože Dolenc). Ljubljana 1968.

KARALIJEV Angel: Bolgarske ljudske pravljice. (Prev. Katja Špur.) Maribor 1968.

MATIČETOV Milko: Pravljljica o smrti ob Nadiži in pod Kaninom. Trinkov koledar 1968, str. 111-137.

- - : Tyna Wájtawa, Ta hcy, ke na tēla wbot nji otrokà - Dekle, ki je hotelo ubiti svojega otroka. Zaliv št. 12-13, Trst 1968, str. 144-147.

- - : knjižne objave pravljic:

T. Vajtova, Dvanajst ujev. Pionir 24/4, dec. 1968, str. 4-5.

T. Vajtova, O tistem, ki je našel dan "Pod skalico". Ciciban 24/2, okt. 1968, str. 41.

T. Vajtova, Lenoba in Revščina. Ciciban 24/3, nov. 1968, str. 65-66.

N. Benkovič, Kako je orel učil leteti volka. Ciciban 24/4, dec. 1968, str. 90.

Naci Benkovič: Matjaževi lenuhi. Ciciban 24/1, sept. 1968, str. 18.

METLA VSEPOMETLA. Švedska ljudska pravljica.

(Prev. Darinka Soban.) Ljubljana 1968.

PLENIČAR Vladimir: Lovske pravljice in pripovedke.

Lovec LI, št. 8, 1968/69, str. 232-233.

Slovenska narodna: Zlata ptica. (Zapisal M. Valjavec.) Ljubljana 1968.

ZAČARANI VRT. Slovenske narodne pravljice in pripovedke. Izbral in uredil Vladimir Kavčič. Celje 1968. (Ilustr.)

(Župančič Uroš) ŽURO: Zlatorog, triglavska bajka že dolgo (100 let) čaka na sedmo umetnost. Železar X, št. 40 (4.X.), 1968, str. 6.

XVIII.E - Pripovedka

GAŠPARIKOVA Viera: Das poetische Bild des Königs Matthias Corvinus in der prosaischen Volksüberlieferung des Slowakischen und Slowenischen Volkes. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 373-380.

KOSOVÁ Mária: Zur Frage der Katalogisierung historischer Sagen aus der Türkenzeit. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 381-385. Povzetek.

MATIČETOV Milko: Il furto del fuoco a Resia, in Sardegna a nel mito prometeico. Studi in onore di Carmelina Naselli, Vol. I, Catania 1968, str. 165-191.

MATIČETOV Milko: Sul fuoco a Resia, "All'ombra del Canin". Bollettino parrocchiale di Resia, 41, N.6, novembre-dicembre 1968, str. 4.

SUŠNIK Tone: Spomini na fevdalno gospodo v izročilu ljudskih pripovedk. KF XVIII, št. 1 (26.I.), 1968, str. 30-31.

XVIII.F. - Legenda.

MATIČETOV Milko: Die Legende von "Josaphat und Barlaam" in Resia. Typisches Beispiel absteigender Tradition, "Volksüberlieferung". Festschrift für Kurt Ranke. Göttingen 1968, str. 197-209.

XIX. - Ljudsko gledališče

BONIFAČIĆ Rožin Nikola: Dramske igre na svadbama u zagrebačkim selima. ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 185-190.

KACAROVA Raina D.: Narodni kuklen teatr - Kukli ot rastenija. (S slikami.) ZKJF-12, Celje 1965, 1968, str. 395-410. Povzetek.

POGAČNIK Bogdan: Japonci so odkrili lutke Bunraku. Delo X, št. 127 (10.V.), 1968, str. 5.

Janez Bogataj

